

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Володимирська, 54, Київ-30, 01601, МСП.
E-mail: prez@nas.gov.ua. Факс: (044) 234-32-43
Телефон: канцелярія 234-51-67, 239-65-94; для довідок 239-66-66, 239-64-44
Для телеграм: Київ, Наука. ЕДРПОУ 00019270

№ 17/624 - 8 «02» 06 2022р.

На Ваш №

**Керівникам установ,
організацій і підприємств
НАН України**

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Д.А. Шмигала Міністерство економіки України розглянуло звернення народного депутата України Н.Р. Піпи про надання роз'яснень з питань застосування положень постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2022 № 481 «Про деякі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки на період воєнного стану» (далі – постанова № 481) до наукових та інших працівників закладів вищої освіти України та установ Національної академії наук України, а також щодо юридичних осіб, яких слід розуміти під суб'єктами господарювання державного сектору економіки, та надіслало на адресу НАН України лист від 25.05.2022 № 3211-07/29016-03 з відповідними роз'ясненнями.

У зазначеному листі Міністерство економіки України повідомило, що дія постанови № 481 поширюється на суб'єкти господарювання, які згідно з їхніми установчими документами діють лише на основі державної власності (державні підприємства, установи, організації), а також на суб'єкти господарювання, державна частка у статутному капіталі яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів, управління корпоративними правами держави щодо яких здійснюють суб'єкти управління об'єктами державної власності.

Водночас Міністерство освіти і науки України (далі – МОН), яке є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, в інформації, розміщеній на офіційному

вебсайті міністерства (<https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/najposhirenishi-zapitannya-vidpovidi-ta-aktualni-kontakti-mon-pid-chas-voyennogo-stanu/najposhirenishi-zapitannya-vidpovidi/shodo-distancijnoyi-roboti-ta-organizaciyi-trudovih-vidnosin>), з посиланням на Реєстр (перелік) суб'єктів господарювання державного сектору економіки (державних підприємств, їх об'єднань, дочірніх підприємств та господарських товариств, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 50 відсотків), розміщений на офіційному вебсайті Фонду державного майна України (<https://www.spfu.gov.ua/ua/content/spfstateproperty-Subiekti-gospodaruvannya.html>), дійшло висновку, що усі юридичні особи, інформація про які розміщена у зазначеному реєстрі, є суб'єктами господарювання державного сектору економіки.

Щодо відрядження працівників та керівників, про яке згадується в постанові 481, МОН звертає увагу, що відповідно до пункту 6 постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 року № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» строк одного відрядження визначається керівником, але не може перевищувати в межах України 30 календарних днів, за кордон – 60 календарних днів, крім випадків, зокрема, направлення осіб до вищих навчальних закладів або наукових установ за кордоном з метою навчання або стажування, де строк навчання студентів та стажування (наукового стажування) аспірантів, ад'юнктів, докторантів, наукових (науково-педагогічних) працівників не може перевищувати двох років.

Додатки:

1) копія листа Міністерства економіки України від 25.05.2022 № 3211-07/29016-03 на 4 арк.;

2) згадана інформація, розміщена на вебсайті Міністерства освіти і науки України на 3 арк.

**Віцепрезидент НАН України
академік НАН України**

Вячеслав БОГДАНОВ

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

Національна академія наук України

Щодо надання роз'яснень

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Д. Шмигала від 13.05.2022 № 11692/1/1-22 до звернення народного депутата України Н. Піпи від 11.05.2022 № 316д9/15-2022/76282 стосовно надання роз'яснень з питань застосування положень постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2022 № 481 «Про деякі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки на період воєнного стану» (далі – постанова № 481) до науковців та інших працівників закладів вищої освіти України та установ Національної академії наук України (далі - НАНУ), вчителів, вихователів та інших працівників дошкільних закладів освіти, закладів загальної середньої освіти, закладів професійно-технічної освіти, а також роз'яснень щодо юридичних осіб, яких слід розуміти під суб'єктами господарювання державного сектору економіки, Мінекономіки повідомляє.

Положенням про Міністерство економіки України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459, визначено вичерпний перелік питань, щодо яких Мінекономіки надає роз'яснення, а саме: застосування законодавства у сфері державних закупівель, реалізації державної політики у сферах стандартизації, економічного розвитку і торгівлі.

Разом з цим зазначаємо, що частиною другою статті 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» передбачено, що, зокрема, Кабінет Міністрів України, інші органи державної влади здійснюють повноваження, надані їм Конституцією України, цим та іншими законами України.

Згідно із статтею 117 Конституції України Кабінет Міністрів України в межах своєї компетенції видає постанови і розпорядження, які є обов'язковими до виконання.

26.04.2022 Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 481 «Деякі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання»

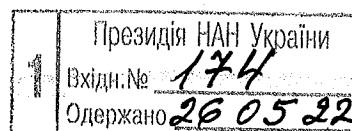

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Кудін Денис Ігорович**

Сертифікат 4FD4BFDE9E1BAF3A04000000575000008FDE0000

Дійсний з 25.11.2021 16:52:59 по 25.11.2023 16:52:59

Підлягає поверненню
до Президії Національної
Мінекономіки академії наук України

3211-07/29016-03 від 25.05.2022 21:24

державного сектору економіки на період воєнного стану» (далі – Постанова № 481).

Пунктом 1 Постанови № 481 встановлено, що на період воєнного стану для працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки (далі - суб'єкт господарювання) за рішенням виконавчого органу або керівника суб'єкта господарювання може запроваджуватися дистанційна робота за наявності організаційної і технічної можливості для виконання їх обов'язків.

При цьому, пунктом 2 Постанови № 481 передбачено, що робота працівників, членів виконавчого органу та керівників суб'єктів господарювання за межами України допускається лише у разі службового відрядження, оформленого в установленому порядку.

Згідно із статтею 22 Господарського кодексу України (далі – ГК) суб'єктами господарювання державного сектора економіки є суб'єкти, що діють на основі лише державної власності, а також суб'єкти, державна частка у статутному капіталі яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів.

Разом з цим, відповідно до пункту 2.5.1 Державного класифікатора України ДК 002:2004 «Класифікація організаційно-правових форм господарювання», затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 № 97 (зі змінами), суб'єктами господарювання державного сектора економіки є суб'єкти, що діють на основі лише державної власності, а також суб'єкти, державна частка у статутному капіталі яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів.

Статтею 8 ГК встановлено, що не є суб'єктами господарювання - держава, органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Інших суб'єктів не визначено.

Також, згідно зі статтею 52 ГК суб'єкти господарювання можуть здійснювати некомерційну господарську діяльність, спрямовану на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

Некомерційна господарська діяльність здійснюється суб'єктами господарювання державного або комунального секторів економіки у галузях (видах діяльності), в яких відповідно до статті 12 цього Кодексу забороняється підприємництво. Некомерційна господарська діяльність може здійснюватися також іншими суб'єктами господарювання, яким здійснення господарської діяльності у формі підприємництва забороняється законом.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» (далі – Закон) об'єктами управління державної власності є, зокрема, державне майно, передане в безстрокове безоплатне користування НАНУ, галузевим академіям наук.

Статтею 4 Закону визначено НАНУ, галузеві академії наук суб'єктами управління об'єктами державної власності.

Статтею 8 Закону встановлено, що НАНУ, галузеві академії наук, яким державне майно передано в безстрокове безоплатне користування, виконують щодо цього майна функції, передбачені пунктами 1, 3-11, 14, 15, 18-38 статті 6 цього Закону, за винятком повноважень, що стосуються утворення господарських структур. Зокрема, затверджують статuti (положення) підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління, та здійснюють контроль за їх дотриманням; ведуть облік об'єктів державної власності, що перебувають в їх управлінні; здійснюють управління корпоративними правами держави в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академії наук та статусу їх майнового комплексу» НАНУ, національні галузеві академії наук засновані на державній власності, фінансуються з Державного бюджету України, а також з інших, не заборонених законодавством України, джерел фінансування.

Статтею 3 цього Закону встановлено, що НАНУ, здійснюючи повноваження з управління об'єктами майнового комплексу НАНУ, забезпечує реалізацію прав держави як власника цих об'єктів, пов'язаних з ефективним їх використанням та розпорядженням у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб.

Пунктом 1.1 Основних принципів організації та діяльності наукової установи Національної академії наук України, затверджених постановою Президії НАН України від 14.09.2016 № 180, передбачено, що наукова установа (науково-дослідний інститут та інша наукова установа – обсерваторія, ботанічний сад, дендропарк, заповідник, бібліотека, музей, науково-технічний (технологічний) комплекс тощо), що перебуває у віданні НАН України, є державною науковою установою, що заснована на державній власності.

Стосовно організаційно-правового статусу закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти повідомляємо, що відповідно до статті 22 Закону України «Про освіту» заклад освіти як суб'єкт господарювання може діяти в одному з таких статусів: бюджетна установа, неприбутковий заклад освіти, прибутковий заклад освіти.

Заклад освіти залежно від засновника може діяти як державний, комунальний, приватний чи корпоративний. Статус, організаційно-правова форма, тип закладу освіти визначаються засновником і зазначаються в установчих документах закладу освіти.

Отже, дія Постанови № 481 поширюється на суб'єктів господарювання, які згідно з їх установчими документами діють лише на основі державної власності (державні підприємства, установи, організації), а також на суб'єктів господарювання, державна частка у статутному капіталі яких перевищує

п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів, управління корпоративними правами держави щодо яких здійснюють суб'єкти управління об'єктами державної власності.

Одночасно повідомляємо, що листи Міністерства мають інформаційний характер та не встановлюють нових правових норм.

Перший заступник Міністра
економіки України

Денис КУДІН

СОРОЧИНСЬКА Ольга, sorochynska@me.gov.ua

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Дистанційна робота та організація трудових відносин

Інформація щодо сфери застосування постанови КМУ від 26 квітня 2022 р. № 481

До Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) надходять звернення щодо особливостей застосування постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2022 р. № 481 «Деякі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки на період воєнного стану» (далі – Постанова 481) в практиці роботи закладів освіти державної форми власності та наукових установ державної форми власності.

Постановою 481 регламентовано окремі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки на період воєнного стану.

МОН не є розробником або ініціатором ухвалення Постанови 481.

Відповідно до абзацу першого пункту 1 Постанови 481 на період воєнного стану для працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки (далі – суб'єкт господарювання) за рішенням виконавчого органу або керівника суб'єкта господарювання може запроваджуватися дистанційна робота за наявності організаційної і технічної можливості для виконання їх обов'язків.

Що стосується керівника суб'єкта господарювання, який перебуває на території України, за рішенням суб'єкта управління об'єктами державної власності, а також наглядових рад суб'єктів господарювання може запроваджуватися дистанційна робота за наявності можливості забезпечення належної (безперервної) роботи відповідного суб'єкта господарювання.

Пунктом 2 Постанови 481 робота працівників та керівників суб'єктів господарювання за межами України допускається лише у разі службового відрядження, оформленого в установленому порядку.

У разі перебування працівників суб'єкта господарювання в робочий час поза межами робочого місця в Україні, без рішення, зазначеного в абзаці першому пункту 1 Постанови 481, або перебування в робочий час за кордоном, за винятком перебування у відрядженні, оформленому в установленому порядку, до них може бути застосоване дисциплінарне стягнення відповідно до закону. У випадку, коли відповідні дії будуть вчинені керівником суб'єкта господарювання, крім дисциплінарного стягнення, може бути припинено їх повноваження в установленому порядку (пункт 3 Постанови 481).

Відповідно до пункту 4 Постанови 481 обов'язок виконання цієї постанови покладено на керівників суб'єктів управління об'єктами державної власності.

Необхідно зазначити, що відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику, зокрема, у сфері управління об'єктами державної власності є Міністерство економіки України, яке відповідно до покладених на нього завдань здійснює нормативно-правове регулювання питань, що належать до його компетенції (пункт 1, підпункт 4 пункту 4 Положення про Міністерство економіки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 459).

Відповідно до листа МОН від 03.05.2022 № 1/4777-22 Міністерство економіки України у листі від 14.05.2022 № 3211-07/24217-03 (далі – Лист) акцентувало увагу, що відповідно до частини другої статті 22 Господарського кодексу України суб'єктами господарювання державного сектора економіки є суб'єкти, що діють на основі лише державної власності, а також суб'єкти, державна частка у статутному капіталі яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів.

При цьому, згідно із Законом України «Про Фонд державного майна України» Фонд державного майна України забезпечує формування і ведення Єдиного реєстру об'єктів державної власності (далі – Реєстр), є його розпорядником.

Реєстр (перелік) суб'єктів господарювання державного сектору економіки (державних підприємств, їх об'єднань, дочірніх підприємств та господарських товариств, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 50 відсотків) з інформацією про суб'єкти управління розміщений на офіційному вебсайті Фонду державного майна України (<https://www.spfu.gov.ua/ua/content/spfstateproperty-Subiекti-gospodaruvannya.html>).

Ураховуючи викладене у Листі, можна дійти висновку, що усі юридичні особи, інформація про яких розміщена у зазначеному реєстрі, є суб'єктами господарювання державного сектору економіки.

Також слід врахувати положення підпункту 3 пункту 1 статті 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», відповідно до якого ліцензіат – суб'єкт господарювання, який має ліцензію.

Щодо відрядження працівників та керівників, що згадується в Постанові 481, то відповідно до пункту 6 постанови КМУ від 2 лютого 2011 р. № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» строк одного відрядження визначається керівником, але не може перевищувати в межах України 30 календарних днів, за кордон – 60 календарних днів, крім випадків:

у разі направлення осіб до вищих навчальних закладів або наукових установ за кордоном з метою навчання або стажування строк навчання студентів та стажування (наукового стажування) аспірантів, ад'юнктів, докторантів, наукових (науково-педагогічних) працівників не може перевищувати двох років;

строк відрядження, пов'язаного із забезпеченням діяльності державних органів влади в особливому режимі в умовах воєнного стану, працівників державних органів, а також підприємств, установ та організацій, які здійснюють функції з обслуговування державних органів влади не може перевищувати 180 днів.

Слід зазначити, що відповідно до статті 23 Закону України «Про освіту» держава гарантує академічну, організаційну, фінансову і кадрову автономію закладів освіти. При цьому статтею 26 згаданого закону визначено, що керівник закладу освіти здійснює безпосереднє управління

закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу освіти. Повноваження (права і обов'язки) та відповідальність керівника закладу освіти визначаються законом та установчими документами закладу освіти.

Необхідно наголосити, що цей текст не є нормативно-правовим актом і не є керівництвом до будь яких дій, а має виключно інформаційний характер.